

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 8Cdo/139/2017                  |
| Identifikačné číslo spisu: | 1108237141                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 29.05.2018                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Ladislav Górász          |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2018:1108237141.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu K. I., bývajúceho v Q., Q., v dovolacom konaní zastúpeného JUDr. Emíliou Korčekovou, advokátkou so sídlom v Pezinku, Malacká 2/B, proti žalovanej Slovenskej republike, v mene ktorej koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Bratislava, Župné námestie 13, o zaplatenie 153 629,43 € s príslušenstvom, ktorý spor bol vedený na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 26C/210/2008, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 28. marca 2017 sp. zn. 14Co/548/2013, takto

### rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej nepriznáva voči žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania.

### Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I rozsudkom z 5. apríla 2013 č.k. 26C/210/2008-310 konanie o časti žaloby domáhajúcej sa na žalovanej zaplatenia 296 255,72 € spolu s úrokom z omeškania 9,50 % p. a. od 1. júna 2008 do zaplatenia a zaplatenia 39 423,78 € zastavil (bod I. výroku rozsudku), žalobu vo zvyšnej časti zamietol (bod II. výroku rozsudku) a žalovanej nepriznal náhradu trov konania (bod III. výroku rozsudku). Zastavenie konania odôvodnil súd prvej inštancie tým, že o časti uplatneného práva prebieha iné konanie a zamietnutie žaloby vo zvyšku nedostatkom podmienok vzniku zodpovednosti žalovanej podľa zákona č. 514/2003 Z. z.

2. Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 28. marca 2017 sp. zn. 14Co/548/2013 potvrdil odvolaním žalobcu napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie a žalovanej nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia. Na zdôraznenie jeho správnosti uviedol ďalšie dôvody a vysporiadal sa s podstatnými tvrdeniami žalobcu o porušení procesných predpisov súdom prvej inštancie.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu žalobca podal dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzuje z ustanovenia § 420 písm. f/ zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj ako „CSP“). Tvrdí, že súdy konajúce v danej veci nesprávnym procesným postupom mu opakovane a neprípustne znemožnili, aby plnohodnotne uskutočňoval jemu patriace procesné práva, vec posúdili právne

nesprávne, ich rozhodnutia sú arbitrárne a porušili aj jeho právo na nestranný súd a na zákonného sudcu keď namiesto pôvodnej sudkyne JUDr. Kašajovej bola 2. februára 2012 „dosadená“ sudkyňa JUDr. Kučerová. Výtýka odvolaciemu súdu, že miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku mu, resp. jeho zástupcovi neoznámil aj elektronickými prostriedkami. Odvolací súd založil odôvodnenie svojho rozsudku „na dôkazoch, ktoré súdom vôbec neboli vykonané“ a nevypočul „korunného svedka“. Za „nezákonné a protiústavné“ považuje žalobca zastavenie konania o časti žaloby z dôvodu litispendencie. Tvrdí, že tu neboli dôvody na také rozhodnutie už len preto, že kým stranou tohto sporu je len on, v inom spore (sp. zn. 10C/223/2009) má byť podľa odvolacieho súdu aj ďalšia osoba, jeho „brat I.“, ktorého ani nemá. V ďalšom žalobca výtýka v dovolaní vady konania, ktorých sa mal dopustiť súd prvej inštancie.

4. Žalovaná sa k dovolaniu žalobcu nevyjadrila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

6. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex, zákon č. 160/2015 Z. z. Aj za účinnosti CSP treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je ani podľa novej právnej úpravy „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu [viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012 a 7Cdo/92/2012 (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „Cdo“, ide o odkaz na rozhodnutie najvyššieho súdu príslušnej spisovej značky)].

7. Už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 najvyšší súd opakovane vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

8. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritorným rozhodnutím predstavujúcim res iudicata), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).

9. Naďalej je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

10. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

11. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Podľa § 431 ods. 1, 2 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

13. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný.

14. Žalobca vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, teda z vady spočívajúcej v tom, že súd nesprávnym procesným postupom mu znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podľa § 431 ods. 2 CSP preto žalobca bol povinný dovolací dôvod vymedziť tak, že mal uviesť, v čom spočíva ním vytýkaná vada.

15. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

16. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

17. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1Cdo/6/2014, 3Cdo/38/2015, 5Cdo/201/2011, 6Cdo/90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

18. Pokiaľ žalobca tvrdí, že na prejednanie sporu bola nezákonne „dosadená“ sudkyňa JUDr. Kučerová „čo malo za následok odňatie mu možnosti riadne konať pred súdom za účasti zákonného sudcu“ v skutočnosti nevymedzuje dovolací dôvod podľa § 420 písm. f/ CSP vadou v procesnom postupe súdu, ale vadou podľa § 420 písm. e/ CSP (rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd). Túto vadu konania ale žalobca tvrdí neopodstatnene. K zmene sudcu došlo na základe dodatku č. 1 k Rozvrhu práce súdu prvej inštancie na rok 2012 z 27. januára 2012 zn. Spr. 3086/2012, ktorý bol prijatý, okrem iného z dôvodu nástupu JUDr. Zuzany Kučerovej po rodičovskej dovolenke a súčasne plnenia si funkčných povinností predsedníčky Okresného súdu Bratislava I JUDr. Annou Kašajovou v súlade s § 35 ods. 3 a § 42 ods. 2 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov. O zmene rozvrhu práce súdu majúcej za následok odročenie pojednávania určeného na deň 29. septembra 2011 bol žalobca vyrozumiený (č. l. 267, 268 spisu).

19. Pokiaľ žalobca v dovolaní vymedzuje dovolací dôvod podľa § 420 písm. f/ CSP aj vadou v právnom posúdení veci, robí tak nedôvodne. Najvyšší súd už podľa predchádzajúcej úpravy dospel k záveru, že

realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a 1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010, 3Cdo/53/2011, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 6Cdo/41/2011, 7Cdo/26/2010 a 8ECdo/170/2014). Podľa právneho názoru najvyššieho súdu nie je po 1. júli 2016 žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia veci (nesprávneho vyriešenia niektorej právnej otázky súdom) na možnosť niektorej strany civilného sporového konania uskutočňovať jej patriace procesné oprávnenia. Na tom, že nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmatečnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP, zotrval aj aktuálny judikát R 24/2017.

20. Dovolací súd v súvislosti s námietkou nedostatočného odôvodnenia rozhodnutí súdov oboch inštancií odkazuje na stanovisko najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktoré je aktuálne a pre súdnu prax použiteľné aj po 1. júli 2016 (dovolanie bolo podané 27. septembra 2017), ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“ V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). Dovolaním napadnuté rozhodnutia dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia, podávajú jasnú a zreteľnú odpoveď na riešenie konkrétneho problému, vysvetľujú svoje argumenty, ktoré ich viedli k definitívnemu záveru o zamietnutí podaného návrhu (jeho správnosťou sa dovolací súd nezaoberal). Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzaným rozsudkom súdu prvej inštancie vytvára organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie.

21. Prijaté právne závery odvolacieho súdu a rovnako i súdu prvej inštancie sú primerane odôvodnené spôsobom zodpovedajúcim § 157 ods. 2 OSP a § 387 ods. 1 a 2 CSP. Za procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd a rovnako súd prvej inštancie neodôvodnili svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

22. Najvyšší súd už podľa predchádzajúcej úpravy dospel k záveru, že dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka (a v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. zakladajúcim prípustnosť dovolania) nebolo podľa predchádzajúcej právnej úpravy nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (R 37/1993, R 125/1999, R 42/1993 a 1Cdo/85/2010, 2Cdo/29/2011, 3Cdo/268/2012, 3Cdo/108/2016, 2Cdo/130/2011, 5Cdo/244/2011, 6Cdo/185/2011, 7Cdo/38/2012). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu ani po novej právnej úprave civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu.

23. Podľa najvyššieho súdu žalobca nenáležite vytýka odvolaciemu súdu, že miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku mu, resp. jeho zástupcovi neoznámil aj elektronickými prostriedkami.

24. Podľa § 219 ods. 3 CSP vo veciach, v ktorých súd rozhoduje rozsudkom bez nariadenia pojednávania, oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke príslušného súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením. Ak o to strana požiada, súd jej oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku aj elektronickými prostriedkami.

25. Z gramatického a sémantického výkladu ustanovenia § 219 ods. 3, druhá veta CSP nepochybne vyplýva, že súd oznámi strane miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku aj elektronickými prostriedkami (len) ak o to strana požiada. Zo spisu súdu prvej inštancie nevyplýva, že by žalobca

výslovne požiadal o oznámenie času a miesta verejného vyhlásenia rozsudku elektronickými prostriedkami; to netvrdí ani sám žalobca v dovolaní. K tomu, aby súd bol povinný splniť povinnosť podľa § 219 ods. 3, druhá veta CSP nepostačuje, ak strana v komunikácii so súdom (len) uvádza okrem svojej adresy bydliska aj svoju elektronickú adresu.

26. Súd konajúce v danom spore naostatok sa správne vypořádali aj s otázkou, či konaniu o časti žaloby nebráni prekážka už začatého konania. Ich závery považuje najvyšší súd za správne. Nie je prekážkou vzniku litispendencie z dôvodu totožnosti strán sporu, že v konaní sp. zn. 10C/223/2009 je okrem žalobcu aj D. I. (v odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu bolo nepochybne len zjavnou chybou pri písaní uvedené na str. 6 namiesto „spolu s D. A.“ slovné spojenie „spolu s bratom I.“). Ak v dvoch súčasne prebiehajúcich konaniach nevystupujú úplne identické strany z dôvodu, že v jednom z konaní sú stranami aj ďalšie osoby, prekážka litispendencie sa neuplatní všeobecne, ale len voči stranám, ktoré sa v oboch konaniach prelínajú. Dôležitým bodom pri posudzovaní podmienky tých istých strán je aj fakt, že je potrebné vždy skúmať ich právne záujmy, ktoré strany reprezentujú (8Cdo/139/2017, prijatý aj ako judikát R 25/2017).

27. Ďalšie námietky žalobcu sú obsahovo plne totožné s jeho odvolacími dôvodmi, s ktorými sa odvolací súd náležite vypořádaval. Dovolací súd sa s jeho závermi stotožňuje a v podrobnostiach na ne poukazuje.

28. Z dôvodov uvedených vyššie najvyšší súd preto procesne neprípustné dovolanie odmietol podľa § 447 písm. f/ CSP.

29. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

30. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

#### **Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.